

Usmernenie č. 11

Riadiaceho orgánu pre Integrovaný regionálny operačný program
k uplatňovaniu zabezpečovacích prostriedkov a poistenia

Verzia:	1.0
Počet príloh:	3
Dátum účinnosti	14.08.2018
Schválil:	Ing. Marek Mitošinka, generálny riaditeľ sekcie programov regionálneho rozvoja

1. Úvod

1. Toto Usmernenie č. 11 RO pre IROP k uplatňovaniu zabezpečovacích prostriedkov a poistenia (ďalej len „usmernenie“) je právnym dokumentom v zmysle definície uvedenej v čl. 1 Všeobecných zmluvných podmienok tvoriacich prílohu č. 1 Zmluvy o poskytnutí NFP (ďalej len „VZP“) vydaným zo strany Riadiaceho orgánu pre IROP.
2. Cieľom tohto usmernenia je inštruovať prijímateľa, o konkrétnych úkonoch nevyhnutných pre splnenie požiadavky určenej poskytovateľom v čl. 5, ods. 5.2 Zmluvy o poskytnutí NFP, resp. v čl. 13, ods. 1 VZP, t.j. pri uplatňovaní zabezpečovacích prostriedkov a poistenia na predmet podpory, resp. predmet zálohu.
3. Súčasťou usmernenia je aj špecifikácia požiadaviek poskytovateľa na zabezpečenie jeho (aj budúcich) pohľadávok zo Zmlúv o poskytnutí NFP v závislosti od charakteru prijímateľa, účelu projektu a charakteru aktivít realizovaných v rámci projektu.

2. Zoznam skratiek

RO	- Riadiaci orgán pre Integrovaný regionálny operačný program
SO	- Sprostredkovateľský orgán
ŽoNFP	- žiadosť o poskytnutie nenávratného finančného príspevku
NFP	- nenávratný finančný príspevok
CRZ	- Centrálny register zmlúv
COV	- Celkové oprávnené výdavky

3. Identifikácia subjektov/projektov, pri ktorých poskytovateľ vyžaduje zabezpečenie

1. Toto usmernenie sa aplikuje na projekty realizované v rámci špecifických cieľov IROP podľa prílohy č. 1, a to bez ohľadu na to, či implementácia projektu je v kompetencii RO alebo SO.
2. Prílohou č. 1 usmernenia sú definované typy aktivít a prijímateľov, kde poskytovateľ vyžaduje zabezpečenie pohľadávky (aj budúcej). Určenie požiadavky na zabezpečenie pohľadávky poskytovateľa vyplýva z analýzy realizovanej v podmienkach RO IROP.
3. Rozsah určených aktivít, resp. typov prijímateľov z hľadiska povinnosti zabezpečovať pohľadávku poskytovateľa podľa prílohy č. 1 nemusí byť definitívny a RO/SO môže určiť, v odôvodnených prípadoch (napr. miera rizikovosti projektu), povinnosť zabezpečiť pohľadávku poskytovateľa aj na individuálnej báze.

4. Druhy akceptovateľných zabezpečovacích prostriedkov

1. Zabezpečenie sa vykonáva prioritne prostredníctvom zriadenia záložného práva k predmetu podpory, prípadne k inej hnutelnej veci alebo nehnuteľnosti vo vlastníctve prijímateľa alebo tretej osoby.
2. RO je zároveň oprávnený (nie povinný) akceptovať v jednotlivých individuálnych prípadoch aj iný vhodný zabezpečovací prostriedok (napr. ručenie, banková záruka, zmenka a pod.), najmä však ako doplnkový zabezpečovací prostriedok.
3. Konečné rozhodnutie o akceptovaní navrhovaného zabezpečovacieho prostriedku, rovnako ako konečné rozhodnutie o akceptovaní prijímateľom navrhovaného zálohu je vždy na RO.
4. RO pre IROP môže požadovať, vzhľadom na charakter zvoleného zabezpečovacieho prostriedku, dozabezpečenie svojej pohľadávky v hodnote prevyšujúcej hodnotu NFP daného projektu.

5. Poskytovateľ pri výbere najvhodnejšieho zabezpečovacieho prostriedku, prípadne najvhodnejšej kombinácie zabezpečovacích prostriedkov bude postupovať podľa prehľadu možných zabezpečovacích prostriedkov v podmienkach IROP tak, aby boli naplnené očakávania RO IROP ako záložného veriteľa vo vzťahu k pohľadávke (aj budúcej), ktorá môže zo Zmluvy o poskytnutí NFP vzniknúť.

5. Záložné právo

1. Záložné právo je zabezpečovací inštitút, na základe ktorého je záložný veriteľ oprávnený uspokojiť, resp. domáhať sa uspokojenia svojej pohľadávky z predmetu záložného práva, ak táto pohľadávka nie je riadne a včas splnená.
2. Pre zriadenie a vznik záložného práva platia všetky nasledovné podmienky:
 - zabezpečenie vznikne v písomnej forme na základe právneho úkonu, ktorý pre vznik konkrétneho druhu zabezpečenia predpokladá Obchodný zákonník, Občiansky zákonník alebo osobitný právny predpis;
 - zálohom môže byť buď majetok nadobudnutý z NFP alebo iné veci, práva alebo majetkové hodnoty vo vlastníctve prijímateľa alebo tretej osoby;
 - k hnutelným alebo nehnuteľným veciam, ktoré tvoria záloh, musí byť vlastnícke právo úplne majetkovo-právne vysporiadané; to znamená, že je známy vlastník, resp. všetci spoluvlastníci zálohu a súčet ich spoluvlastníckych podielov k zálohu je 1/1;
 - záloh akceptovaný RO/SO ani žiadna jeho časť, nesmie byť zaťažený žiadnym iným právom tretej osoby (vrátane práva na základe zmluvy o budúcej zmluve, predkupného práva, záložného práva, nájomného práva na dobu dlhšiu ako jeden rok alebo akéhokoľvek iného práva obmedzujúceho voľné užívanie zálohu alebo nakladanie s ním, ibaže s tým vysloví RO súhlas); to neplatí, ak ide o zriadenie záložného práva v prospech financujúcej banky, s ktorou má RO pre IROP uzatvorenú Zmluvu o spolupráci a spoločnom postupe medzi bankou a orgánmi zastupujúcimi Slovenskú republiku (ďalej ako „Zmluva o spolupráci a spoločnom postupe) – zoznam bánk je zverejnený na internetovej stránke RO pre IROP (link: <http://www.mpsr.sk/index.php?navID=47&sID=67&navID2=1305>);
 - k zriadeniu záložného práva môže dôjsť aj postupne, a to v prípade postupného vyplácania schváleného NFP;
 - v prípade spolufinancovania projektu zo strany financujúcej banky, hodnota zálohu musí zahŕňať aj výšku pohľadávky banky na iný ako preklenovací úver, zabezpečený záložným právom financujúcej banky tretím a ďalším v poradí, t.j. ktorá sa automaticky neznižuje v prípade úhrady NFP alebo jeho časti o túto uhradenú sumu v zmysle pravidiel vyplývajúcich zo Zmluvy o spolupráci a spoločnom postupe;
 - hodnota zálohu musí byť rovnaká alebo vyššia ako súčet už vyplateného NFP a tej časti NFP, ktorú prijímateľ žiada vyplatiť na základe predloženej žiadosti o platbu;
 - bez predchádzajúceho písomného súhlasu RO prijímateľ nesmie záloh scudzit', zriadiť k zálohu vecné bremeno, ďalšie záložné právo, s výnimkou záložného práva v prospech financujúcej banky, alebo iné obdobné právo vecno-právneho alebo obligačného charakteru, ktoré by sťažovalo výkon práv RO ako záložného veriteľa, alebo odovzdať záloh do držby tretej osobe.
3. Predmetom zálohu môžu byť:
 - veci vo výlučnom vlastníctve prijímateľa, práva alebo iné majetkové hodnoty patriace výlučne prijímateľovi, alebo;
 - veci v spoluvlastníctve prijímateľa za podmienky, že záložcom bude aj druhý spoluvlastník/ostatní spoluvlastníci; musí byť dosiahnutý súhlas väčšiny so zriadením

záložného práva na záloh počítaný podľa veľkosti podielov spoluvlastníkov veci, ktorá je zálohom, alebo

- veci vo vlastníctve tretej osoby/osôb za podmienky, že so zriadením záložného práva na záloh súhlasí vlastník alebo spoluvlastníci veci pri dosiahnutí súhlasu podľa predchádzajúceho bodu.
4. V prípade, že prijímateľ má zabezpečené financovanie projektu z úveru poskytnutého financujúcou bankou (t. j. aspoň časť COV alebo aspoň časť neoprávnených výdavkov je financovaná prostredníctvom úveru poskytnutého financujúcou bankou) prijímateľ poskytuje na zabezpečenie svojich záväzkov zo Zmluvy o poskytnutí NFP a zo Zmluvy o úvere (s financujúcou bankou) rovnaký záloh pre poskytovateľa aj pre financujúcu banku, pre zriadenie a vznik záložného práva sa taktiež aplikuje nasledovné:
- financujúca banka zriadi záložné právo ako veriteľ prvý v poradí (t.j. ako prednostný záložný veriteľ). V takom prípade poskytovateľ zriadi záložné právo ako záložný veriteľ druhý v poradí. Financujúca banka si môže zriadiť záložné právo aj v treťom poradí, za účelom zabezpečenia iných pohľadávok financujúcej banky, ako sú pohľadávky zo Zmluvy o úvere, zabezpečenej prednostným záložným právom financujúcej banky;
 - prijímateľ sa zaväzuje, že bez udelenia predchádzajúceho písomného súhlasu Poskytovateľa a financujúcej banky nezaťaží záloh zriadením ďalšieho záložného alebo iného práva v prospech tretej osoby. Porušenie tejto povinnosti sa bude považovať za podstatné porušenie Zmluvy o poskytnutí NFP a Prijímateľ je povinný vrátiť NFP alebo jeho časť v súlade s článkom 10 VZP.

5. Hodnota zálohu sa určí:

a) Hnuteľná vec:

- hodnotu zálohu určuje jej obstarávacía cena bez alebo s DPH v závislosti od toho, či je DPH oprávneným výdavkom, uvedená na faktúre alebo inom daňovom doklade vystavenom dodávateľom, pričom tento nesmie byť starší ako 3 mesiace;
- pri hnuteľných veciach, ktoré prijímateľ nadobudne v budúcnosti alebo ktoré vzniknú v budúcnosti, hodnotu zálohu predstavuje cena dojednaná v zmluve s dodávateľom (kúpna zmluva, zmluva o dielo a pod.) bez alebo s DPH v závislosti od toho, či je DPH oprávneným výdavkom;
- v prípade majetku odlišného od majetku nadobudnutého z NFP – hodnotu zálohu určuje znalecký posudok vypracovaný znalcom z príslušného odboru podľa všeobecne záväzného právneho predpisu bez DPH, pričom tento nesmie byť starší ako 3 mesiace.

b) Nehnuteľná vec:

- hodnotu zálohu určuje znalecký posudok primárne vyhotovený za účelom zriadenia záložného práva, nie starší ako 12 mesiacov, vypracovaný znalcom z príslušného odboru podľa všeobecne záväzného právneho predpisu.

V prípade iných foriem zabezpečenia stanoví spôsob preukázania jeho hodnoty RO/SO na individuálnej báze.

6. Základné kroky pri zriadení zabezpečenia

1. Ak je v zmysle prílohy č. 1 tohto usmernenia identifikovaná nevyhnutnosť zabezpečenia pohľadávky poskytovateľa zo Zmluvy o NFP, RO/SO po podpise Zmluvy o poskytnutí NFP oznámi prijímateľovi, že mu v zmysle čl. 13 ods. 1 VZP vzniká povinnosť zabezpečiť budúcu pohľadávku poskytovateľa zo Zmluvy o poskytnutí NFP s upozornením, že až do vzniku platného

- zabezpečenia pohľadávky nebude poskytovateľ povinný poskytovať prijímateľovi plnenie podľa Zmluvy o poskytnutí NFP.
2. RO/SO v oznámení zároveň vyzve prijímateľa na predloženie dokumentácie a informácií potrebných k príprave záložnej zmluvy (napr. znalecký posudok, súhlasy spoluvlastníkov a pod.).
 3. Po poskytnutí všetkých potrebných podkladov a informácií zo strany prijímateľa, RO/SO vypracuje návrh záložnej zmluvy a písomne ho doručí prijímateľovi. Prijímateľ je povinný uzatvoriť záložnú zmluvu najneskôr do predĺženia žiadosti o platbu (ak RO/SO v individuálnom prípade neurčí inak) a záložnú zmluvu v určenom počte vyhotovení následne doručiť na RO/SO, ktorý zabezpečí jej zverejnenie v CRZ.
 4. Po zverejnení záložnej zmluvy v CRZ poskytne RO/SO prijímateľovi potrebný počet vyhotovení zmluvy za účelom jej registrácie v príslušnom registri ako nevyhnutného predpokladu na vznik záložného práva. Prehľad evidencií záložného práva k niektorým veciam, právam, iným majetkovým hodnotám, k bytu a nebytovým priestorom je uvedený v časti 2.6.1. Metodického pokynu Centrálného koordinačného orgánu č. 19.
 5. Akékoľvek náklady spojené so vznikom záložného práva, vrátane správnych poplatkov s tým spojených, znáša v plnom rozsahu prijímateľ resp. záložca.
 6. Po registrácii záložného práva k hnutelnej veci v NCRzp je prijímateľ povinný na RO/SO najneskôr so žiadosťou o platbu doručiť alebo osvedčenú kópiu úplného úradného výpisu z NCRzp nie staršieho ako 10 kalendárnych dní ku dňu predloženia podkladov a potvrdenie o registrácii v NCRzp, z ktorého bude vyplývať splnenie podmienok stanovených v zmluve o zriadení záložného práva týkajúcich sa vzniku záložného práva.
 7. V prípade záložného práva k nehnuteľnosti je prijímateľ povinný najneskôr so žiadosťou o platbu doručiť na RO/SO kópiu Rozhodnutia o povolení vkladu a výpis z príslušného listu vlastníctva vedeného Katastrom nehnuteľností vo forme použiteľnej na právne úkony, nie starší ako 10 kalendárnych dní ku dňu predloženia podkladov, z ktorého bude vyplývať splnenie podmienok stanovených v zmluve o zriadení záložného práva týkajúcich sa vzniku záložného práva.

7. Podklady na vypracovanie záložnej zmluvy:

1. Ak je zálohom hnutelná vec:
 - (i) existujúca hnutelná vec: faktúra alebo výnimočne iný obstarávací doklad, ak nedošlo k vystaveniu faktúry, nie staršia ako 3 mesiace;
 - (ii) hnutelná vec, ktorá vznikne v budúcnosti, alebo ktorú prijímateľ nadobudne v budúcnosti: zmluva s dodávateľom (napr. kúpna zmluva, zmluva o dielo a pod.);
 - (iii) hnutelná vec, ktorá je odlišná od predmetu projektu financovaného z NFP: znalecký posudok vypracovaný znalcom z príslušného oboru, nie starší ako 3 mesiace ku dňu predloženia RO.
2. Ak je zálohom nehnuteľnosť: znalecký posudok vypracovaný znalcom z príslušného oboru, nie starší ako 12 mesiacov ku dňu predloženia RO.
3. Podklady na vypracovanie záložnej zmluvy (hnuteľné aj nehnuteľné veci) v prípade spolufinancovania projektu bankou, ktorá ma s RO uzatvorenú zmluvu o spolupráci a spoločnom postupe:
 - (i) zmluva o úvere s financujúcou bankou;
 - (ii) záložná zmluva uzatvorená s financujúcou bankou, v ktorej predmetom zálohu je vec totožná s vecou, navrhovanou ako záloh v záložnej zmluve, ktorá má byť uzatvorená s RO;
 - (iii) ak má byť predmetom záložného práva nehnuteľnosť - list vlastníctva, s vyznačením ťarchy v prospech financujúcej banky, nie starší ako 10 dní ku dňu predloženia podkladov RO;

- (iv) ak má byť predmetom záložného práva hnutelná vec – výpis z Notárskeho centrálného registra záložných práv, s vyznačením záložného práva v prospech financujúcej banky, nie straší ako 10 dní ku dňu predloženia podkladov RO.
4. Ak je zálohom vec, v spoluvlastníctve viacerých osôb: súhlas väčšiny spoluvlastníkov, so zriadením záložného práva na záloh, počítaný podľa veľkosti podielov spoluvlastníkov veci, ktorá je zálohom.

8. Poistenie

1. Predmetom poistenia vo vzťahu k realizovanému projektu je samotný predmet podpory a aj predmet zálohu v prípade, ak poskytovateľ vyžaduje zabezpečenie pohľadávky vyplývajúcej zo zmluvy o poskytnutí NFP.
2. Povinnosť prijímateľa zabezpečiť poistenie majetku je určená v čl. 13, ods. 2 VZP, ktoré tvoria prílohu č. 1 Zmluvy o poskytnutí NFP.

a) Poistenie zálohu

- Poistenie majetku, ktorý je zálohom sa vyžaduje vždy v každom prípade a je nevyhnutnou podmienkou poskytnutia plnenia zo Zmluvy o poskytnutí NFP zo strany poskytovateľa.
- Poistná zmluva na predmet zálohu musí byť uzatvorená na celé obdobie platnosti zmluvy o zriadení záložného práva.
- Poistné, ktoré vyplýva z poistnej zmluvy uzatvorenej na predmet zálohu bude počas celej doby platnosti poistnej zmluvy zo zákona vinkulované v prospech poskytovateľa/záložného veriteľa, a to na základe písomného oznámenia prijímateľa o vzniku záložného práva k zálohu ako predmetu poistenia adresovaného poisťovateľovi, v súlade s ustanovením § 151mc Občianskeho zákonníka v platnom znení.

b) Poistenie predmetu projektu

- Prostredníctvom prílohy č. 2 poskytovateľ určuje povinnosť zabezpečiť poistenie majetku, ktorý tvorí predmet podpory a to na úrovni jednotlivých realizovaných aktivít a oprávnených prijímateľov IROP. Určenie požiadavky na poistenie majetku vyplýva z analýzy realizovanej v podmienkach RO IROP.
 - Rozsah určených aktivít a prijímateľov, pri ktorých sa vyžaduje poistenie podľa prílohy č. 2 nemusí byť definitívny a RO/SO môže určiť, v odôvodnených prípadoch, povinnosť poistiť majetok aj na individuálnej báze.
3. Spoločné zásady (predmet zálohu/predmet projektu) pre vznik poistenia:
- Poistná suma musí byť najmenej vo výške obstarávacej ceny/ceny zhodnotenia majetku nadobudnutého z NFP.
 - Poistenie bude RO/SO vyžadovať vždy pred poskytnutím plnenia.
 - Poistenie sa musí vzťahovať minimálne pre prípad poškodenia, zničenia, odcudzenia alebo straty alebo prípadne pre iný prípad, ktorý môže určiť poskytovateľ na individuálnej báze.
 - Poistenie musí trvať počas Realizácie Projektu a počas Udržateľnosti Projektu. Prijímateľ je povinný udržiavať uzavretú a účinnú poistnú zmluvu, plniť svoje záväzky z nej vyplývajúce a dodržiavať podmienky v nej uvedené.
4. Prijímateľ je povinný (ak mu vznikla povinnosť zabezpečiť poistenie predmetu podpory a/alebo zálohu), predložiť najneskôr spolu so žiadosťou o platbu:

- Kópiu poistnej zmluvy, z ktorej bude vyplývať poistenie predmetu podpory resp. zálohu na sumu minimálne rovnajúcu sa výške obstarávacej ceny/ceny zhodnotenia majetku nadobudnutého z NFP a zároveň bude pokrývať poistné riziká minimálne pre prípad poškodenia, zničenia, odcudzenia alebo straty alebo prípadne pre iný prípad, ktorý učí RO/SO ako poskytovateľ.
- Kópiu potvrdenia o úhrade poistného.
- Doklad preukazujúci písomné oznámenie vzniku záložného práva RO k zálohu poisťovateľovi (príloha č. 3).

9. Zoznam príloh

1. Identifikácia subjektov/aktivít, pri ktorých poskytovateľ požaduje zabezpečenie
2. Identifikácia subjektov/aktivít, pri ktorých poskytovateľ požaduje poistenie
3. Písomné oznámenie vzniku záložného práva